

‘... นักปราชญ์ทุกยุคทุกวัยต่างกล่าวกันว่า คนที่ชั่วร้ายนั้นไม่สำคัญนักพอแก่ได้’

เขาอดทนระอาใจและเกลียดคนไม่มีศาสนาไหนเลย

เขาอดทนระอาใจจริงเกินจนนัก คนไม่มีศาสนาไหน

ไม่มีที่จรดของใจ ไม่รู้จะเอาใจไปจรดกับอะไร

ไม่รู้ที่พึ่งเสียด้วย ไม่มีที่จรด ไม่มีที่พึ่งที่เดียว ...’

รวมพระธรรมเทศนา พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

กัณฑ์ที่ ๓๙

สังกิริยาคาถา

๒๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ ทน)

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ	พุทฺโธ เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	โสตุสฺส เต โหตุ สพฺพทา
นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ	ชมฺโหม เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	โสตุสฺส เต โหตุ สพฺพทา
นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ	สงฺโฆ เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	โสตุสฺส เต โหตุ สพฺพทา *
เย จ อตีตา สมฺพุทฺธา	เย จ พุทฺธา อนาคตา
โย เจตริยิ สมฺพุทฺโธ	พหุหนํ โสภณาสโน
สพฺเพ สหสมฺมครุโน	วิทริสฺส วิหาติ จ
อถาปิ วิทริสฺสนติ	เอสํ พุทฺธาน ชมฺมตา
ตสฺมา ทิ อตฺตกาเมน	มหตฺตมมิกงฺขตา
สทฺธมฺโหม ครุภาตพฺโพ	สรํ พุทฺธาน สาสฺนุนฺติฯ **

*ส.ม. ๔๑-๔๒

**อ.จตุกก.(บาลี) ๒๑/๒๑/๒๗

ณ บัดนี้ จักได้แสดงธรรมิกถา แก่ด้วยสังกิริยาคาถา วาจาเครื่องกล่าวในการกระทำสัง จเรียกว่าสังกิริยาคาถา วาจาเครื่องกล่าวในการกระทำสังนั้น สังจะต้องแสวงหาความจริง หญิงก็ดี ชายก็ดี ถ้าว่าเป็นคนจริงอยู่แล้ว ก็ได้ชื่อว่าเป็นคนมีสาระแก่นสาร หรือภิกษุสามเณรที่จริงอยู่แล้ว ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีสาระแก่นสารจริง นี่แหละเป็นที่มั่นหมายของพระศาสดาจารย์ทุกๆ พระองค์ ที่ล่วงไปแล้วมากน้อยเท่าใด สำเร็จด้วยความจริงทั้งนั้น ที่จะมาในอนาคตกาลภายภาคหน้า เท่าใดก็สำเร็จด้วยความจริงซึ่งปรากฏอยู่ในบัดนี้ก็สำเร็จด้วยความจริง ความจริงอันนี้แหละ หญิงชาย คฤหัสถ์

บรรพชิตทุกถ้วนหน้า ควรให้มีในสันดานของอาตมา ถ้ามีความจริงอยู่แล้ว ถึงจะแก้เผ่าชราสักร์เท่าใดก็ตามเกิด ได้ชื่อว่าเป็นคนมีแก่นสาร ถึงจะตั้งอยู่ในปานกลางก็ได้ชื่อว่าเป็นคนมีแก่นสาร ถึงจะตั้งอยู่ในวัยเป็นเด็กก็ได้ชื่อว่าเป็นคนมีแก่นสาร ความจริงอันนี้ เป็นบารมีของพระพุทธเจ้าที่ได้สั่งสมอบรมมาทุกๆ พระองค์ จะเว้นเสียสักพระองค์หนึ่งไม่ได้เลย เว้นความจริงแล้วเป็นอันไม่สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้าทีเดียว อย่างแน่นอน เหตุนี้ เราท่านทั้งหลาย หลึงชาย คฤหัสถ์บรรพชิตทุกถ้วนหน้า

เมื่อรู้จักหลักที่จริงนั้นเป็นอย่างไร ตามวาระพระบาลีท่าย ยกขึ้นเป็นดาร์บตำรา นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ ที่พึ่งอื่นของเราไม่มี พุทฺโธ เม สรณํ วรํ พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยการกล่าวสัตย์นี้ โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ ที่พึ่งอื่นของเราไม่มี ธมฺโม เม สรณํ วรํ พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยความสัตย์นี้ โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ ที่พึ่งอื่นของเราไม่มี สงฺโฆ เม สรณํ วรํ พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยการกล่าวสัตย์นี้ โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

นี่เนื้อความของพระบาลีคือความเป็นสยามภาษาได้ความเท่านี้ นี่เป็นหลักสำคัญที่จะแสดงสักกิริยาภาณนี้ เพราะเนื่องมาจากสัจพจน์ก่อนๆ ไฉน สัจพจน์ต้นวันอังคารเมื่อเข้าพรรษา แสดงถึงธรรมที่ขาวกับธรรมดำ ชีกดำให้ละเสีย ชีกขาวให้เจริญต่อไป ชีกดำเป็นปหาดัพพธรรม ชีกขาวเป็นภาเวตัพพธรรม และให้พิจารณากาย วาจา ใจของตนด้วยตนของตนเอง ไม่มีชัวด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ ตัวเองพิจารณาแล้วว่า เสียหายพิรุณอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ คนอื่นจะพิจารณาด้วยใจของตน หาความเสียหายไม่ได้ แม้ทั้งตนและบุคคลอื่น ทั้งพิจารณาด้วยปัญญาด้วย ก็ไม่เห็นความพิรุณเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใด เห็นความดีชัดๆ นั้นแหละ ให้รักษาความดีอันนั้นไม่ให้กระจัดกระจาย ให้แน่นอนในขันธสันดาน นี่ในขั้นต้นเมื่อเข้าพรรษา กัณฑ์ที่ ๒ รองลงมา ให้เคารพพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ พระสังฆรัตนะ แล้วแสดงให้รู้จักพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ พระสังฆรัตนะ ด้วย

วันนี้ในสักกิริยาภาณนี้ เพราะเราท่านทั้งหลายทุกถ้วนหน้า อยากหาที่พึ่งกันนัก ที่ว่าไม่รู้ที่พึ่งจริงอยู่ที่ไหน ที่พึ่งจริงนี้แหละเป็นตัวสำคัญนัก เข้าใจว่าเงินเป็นที่พึ่ง ทอง

เป็นที่พึง หาเงินหาทองไปแล้วก็ตาย ไม่เห็นติดตัวไปสักนิดเดียว หาเงินหาทองได้ แล้วไม่ติดตัวไปเลย นี่เข้าใจว่าเงินทองเป็นที่พึงแล้วนะ บางพวกคิดไปอีกว่า เป็นตาย ก็ได้ภรรยาสักคนเกิด จะได้พึ่งพักพาอาศัยกันและกัน เอ้าพอได้ภรรยาแล้วได้ลูกอีกคนเกิด จะได้พึ่งพาอาศัยลูกต่อไป ผู้หญิงก็เช่นกัน ได้สามีสักคนเกิดจะได้พึ่งสามีต่อไป พอได้สามีแล้วได้ลูกสักคน ๒ คนเกิด จะได้พึ่งลูกต่อไป แล้วลงท้ายเป็นอย่างไบบ้างถามท่านยายท่านตาตั่วบ้างซิ ท่านก็รู้หรือ ท่านบอกว่าเหลวทั้งนั้น ไม่ใช่ที่พึ่งจริงอะไรสักอย่างหนึ่ง ที่พึ่งเหลวไหลทั้งนั้น เหตุนี้แหละ ที่พึ่งแน่แท้แน่นอนก็เดิวนั้น พึ่งอื่นไม่ได้ พึ่งอื่นพระพุทธรูปเจ้าไม่ทรงรับสั่งเลย รับสั่งว่าพึ่งตัวของตัวนี้แหละ

ที่ทรงรับสั่งว่า **อตุตทา หิ อตุตโณ นาโถ** ตนนี้แหละเป็นเกาะ **อตุตทา หิ อตุตโณ นาโถ** ตัวนี้แหละเป็นที่พึ่งของตัว **สุทฺธิ ปจฺจตฺตํ อสุทฺธิ ปจฺจตฺตํ บริสุทฺธิ** ไม่บริสุทฺธิเฉพาะตัว **นาญญิ อญฺญํ วิโสธเย** บุคคลอื่นทำบุคคลอื่นให้บริสุทฺธิไม่ได้ ต้องตัวของตัวเองจึงได้ ตัวของตัวเองรักความบริสุทฺธิ ก็ทำความบริสุทฺธิของตัวเองได้ ตัวเองรักความบริสุทฺธิ แต่ไม่ทำบริสุทฺธิใส่ตัวก็บริสุทฺธิไม่ได้ ไม่ทำบริสุทฺธิใส่ตัวก็ชื่อว่าไม่รักตัว ลงโทษตัวอย่างขนาดหนัก เมื่อทำความบริสุทฺธิให้แก่ตัวแล้ว ช่วยตัวเองอย่างขนาดหนัก ทำความไม่บริสุทฺธิใส่ตัว เหมือนเรามีผ้าที่สะอาด เอาของโสโครกมาประพรมเสีย ผ่านนั้นเป็นอย่างไรบ้าง ผ้าที่สะอาดนั้นก็ดูไม่ได้ กลายเป็นของเลวเกวไป คนที่สะอาดคนที่ดี ๆ แท้ ๆ คนที่บริสุทฺธิแท้ ๆ ไปประพาดชั่วเข้าเป็นอย่างไร ก็เหมือนผ้าเปื้อนสกปรกนั่นแหละ ใช้ไม่ได้ดูเดียวกัน ต้องรักษาความสะอาดนั้นไว้

พระองค์ทรงรับสั่งว่า **อตุตทิปา อตุตสรณํ อนญฺญสรณํ ธมฺมทิปา ธมฺมสรณํ อนญฺญสรณํ** ว่าตัวนี้แหละเป็นเกาะ ตัวนี้แหละเป็นที่พึ่งของตัว สิ่งอื่นไม่ใช่ ธรรมนั้นแหละเป็นเกาะ ธรรมนั้นแหละเป็นที่พึ่ง สิ่งอื่นไม่ใช่ รับสั่งอย่างนี้บัดนี้ในสังฆกิริยาคาถา ท่านยกขึ้นไว้ว่า **นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ** ที่พึ่งอื่นของเราไม่มี **พุทฺโธ เม สรณํ วรํ** พระพุทธรูปเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา อ้าวรู้แหละ! พระพุทธรูปเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเราแท้ ๆ แล้วจะคิดว่าอะไร พระพุทธรูปเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเราละ เราจะเอาใจเข้าจรดในรูปพระปฏิมากรนี้หรือ รูปพระประธานในโบสถ์นี้หรือ นั่นหรือคือพระพุทธรูปเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา พระพุทธรูปเจ้าอยู่ที่ไหนหรือ อยู่ในตัวเราหรือนอกตัวเรา คิดดูสิว่าพระพุทธรูปเจ้าอยู่ที่ไหน ที่เรา

นับถือพระพุทธเจ้า เอาหละ จะเอาใจไปเข้าที่ไหน จรดเข้าที่พระปฏิมากรนี้หรือ หรือ
นับถือพระธรรม พระธรรมเป็นที่พึ่งของเรา นั้นเอาใจไปจรดในพระธรรมในตู้ในโถ
นั้นหรือ นับถือพระสงฆ์นั้นหรือ เอาใจไปจรดเข้าที่ตรงนุ่งเหลืองสมมตินี้แหละ หรือว่า
กระไรกัน นี่กตัญญูท่านดาท่านยายเชียวนะ กล่าวเข้าอย่างนี้ละก็ ท่านดาท่านยายง ที่
ไม่เคยได้ยินได้ฟังนั้นง เอ นี่จะเอาใจไปจรดที่ใดแน่ จึงได้ถูกพระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์ หรือโน้นเอาใจเข้าที่พระสิทธิราชกุมาร^๑ ที่กรุงกบิลพัสดุ์ ผู้เป็นบุตรพระ
เจ้าสุทโธทนะ สิริมหามายา ที่ได้ดับขันธปรินิพพานไปแล้ว ที่เมืองกบิลพัสดุ์โน้น ไป
จรดเข้าที่ พระพุทธเจ้าตรัสปฐมเทศนา ชัมมจักกัปปวัตตนสูตรนั้นหรือ หรือว่าเอาใจเข้า
ไปจรดเข้าที่พระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ หรือพระยสะ ๕๕ พระราชกุมาร ๓๐ ขวัญ ๑,๐๐๓
รูปโน้นหรือ พุทฺโธ ธมฺโม สงฺขโม หรือไม่อย่างนั้น หรือพระพุทธเจ้าอยู่ในตัว

พระพุทธเจ้าแปลว่าตรัสรู้ ความรู้ในตัวของเรานี้แหละเป็นพระพุทธเจ้า อย่างนั้น
หรือ หรือพระธรรมอยู่ในตัว ทำถูกทำจริงที่อยู่ในตัวนี้แหละ นั่นคือพระธรรมแล้ว ตัว
ของตัวที่รักษาความดีความถูกความจริงไม่ให้หายไป ความรู้นั้นไม่หายไป ที่รักษาไว้ได้
นั้นหรือ เป็นพระสงฆ์ อย่างนี้ก็เหลวทั้งนั้น เอาจริงไม่ได้เลย เอาหลักฐานไม่ได้ ไม่ใช่
พระพุทธเจ้าอันประเสริฐ ไม่ใช่พระธรรมอันประเสริฐ ไม่ใช่พระสงฆ์อันประเสริฐ

พระพุทธเจ้าอันประเสริฐนั้นมีจริง ๆ หนา แต่ว่าอยู่ในตัวของเรานี้แหละ พระพุทธ
เจ้าเป็นเนमितกนาม พระธรรมก็เป็นเนमितกนาม พระสงฆ์ก็เป็นเนमितกนาม ไม่ใช่พุทธ
รัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ตัวพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะนั้นแหละเป็นตัวจริง
ยืมให้บังเกิดเป็น พุทฺโธ ยืมให้บังเกิดเป็น ธมฺโม ยืมให้บังเกิดเป็น สงฺขโม

พุทธรัตนะยืมให้บังเกิดนั้น ไปตรัสรู้ธรรมทั้ง ๔ เกิดสงฆ์เข้า ประณาม^๒ ขึ้นเป็น
เนमितกนามเกิดขึ้นกับพระองค์ เป็น พุทฺโธ พระธรรมรัตนะเล่า ได้ทรงผู้ปฏิบัติไม่ให้ตก
ไปในที่ชั่ว รักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว เกิดสงฆ์ ที่เป็นเนमितกนามขึ้น เรียกว่า
ธมฺโม นี่เป็นเนमितกนามเกิดขึ้นอย่างนี้ ก็ส่วนสังฆรัตนะเล่า รักษาธรรมที่ทำให้เป็น
พระพุทธเจ้า ไว้ไม่ให้หายไป ธรรมนั้นแหละอันพระสงฆ์ทรงไว้ ธรรมอันพระสงฆ์
ทรงไว้ สงฺเขน ธาโรโต

^๑ สมัยก่อน มีการเรียก เจ้าชายสิทธัตถะ เป็นพระสิทธิราช อ่านออกเสียงได้หลายอย่าง เช่น สิต-ทาด หรือ สิต-ทา-ระ-กะ

^๒ คำว่า ประณาม ในที่นี้ใช้ในความหมายว่า น้อมไหว้ เช่น ขอประณามบาทบงสุ์พระทรงศรี. (ส. ปณฺณม; ป. ปณฺณม).

ธรรมอันพระสงฆ์ทรงไว้ ที่ท่านทรงธรรมไว้ได้นั้นแหละ เป็นเนमितกนามเกิดขึ้น เรียกว่า **สงฺโฆ**

พุทฺโธ ธมฺโม สงฺโฆ เกิดขึ้นเป็นเนमितกนามเหมือนอย่างกับนาม **อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุตโต โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ สตุถา เทวมหุสฺसानํ** เป็นเนमितกนามทั้งนั้น **สุวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม สหทิฏฺฐิโก อกาลิโก เอหิปสฺสิโก โอปนยิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิ** เป็นเนमितกนามทั้งนั้น **สุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ อชฺฐปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ ฉายาปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ สามิจิปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ** นี่เป็นเนमितกนามทั้งนั้น ไม่ใช่ตัวจริง ตัวจริงนะ พุทฺธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ นั้นแหละ ที่เป็นที่พึ่งจริง ๆ อยู่ที่ไหน ท่านจะเอาใจไปจรดตรงไหนจึงจะถูก พระพุทฺธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ จะจรดให้ถูกแท้อย่างไร ในมนุษย์นี้แหละมีพุทฺธรัตนะ ทางไปถึงพุทฺธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะมีอยู่ในกายมนุษย์นี้ จะให้ถูกแท้อย่างไร ต้องจรดอยู่ที่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ ไสบริสุทฺธิ เท้าฟองไข่แดงของไก่ ในกายมนุษย์นี้แหละ เอาใจหยุดที่เดียว พอหยุดก็เข้าก็ถูกพุทฺธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะที่เดียว พุทฺธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะไปทางนี้ นั่นก็จะถูกทางเท่านั้น ยังไม่ใช่ถูกองค์ **พุทฺโธ ธมฺโม สงฺโฆ** เลย ยังไม่ใช่ถูกองค์พุทฺธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ถูกแต่ทางเท่านั้น เอาเถอะถูกทางนั้นเป็นพบตัวแน่นอนล่ะ ไม่ต้องสงสัย

เมื่อถูกทางแล้วก็ ใจหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ พอหยุดถูกส่วนเข้า จะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด ถูกส่วนเข้าจะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์

หยุดกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์หนักเข้า ที่ลัดว่าลัด ๆ ให้เร็วขึ้น หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ถูกส่วนเข้าจะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด

หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด ถูกส่วนเข้าจะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม

หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ถูกส่วนเข้าจะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด หนักเข้าจะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ถูกส่วนหนักเข้าจะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด ถูกส่วนเข้าจะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย พอถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย ก็เห็นตัวทีเดียว

เข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ก็เห็นกายมนุษย์ละเอียด โตอยู่นี้เอง

พอเข้าถึงกายมนุษย์ละเอียด หยุดอยู่กลางดวงธรรม ที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดก็เห็นกายทิพย์

พอเข้าถึงกายทิพย์ หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ก็เห็นกายทิพย์ละเอียด

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียดก็เห็นกายรูปพรหม

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมก็เห็นกายรูปพรหมละเอียด

เข้าถึงกายรูปพรหมละเอียด หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดก็เห็นกายรูปพรหม

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมก็เห็นกายรูปพรหมละเอียด

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดก็เห็นกายธรรม รูปพระปฏิมากรเกตุดอกบัวตูม สีเหมือนกระจกคั่นช่องส่องเงาหน้า งามนัก อย่างน้อยๆ หน้าตักไม่ถึง ๕ วา แต่ว่านี้ธรรมกายหายาบ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายหายาบ วัดเส้นผ่าศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกาย

ใจธรรมกายไปหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายหายาบ นั้นแหละถูกส่วนเข้าก็เห็นธรรมกายละเอียด เส้นผ่าศูนย์กลางดวงธรรมเท่าหน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม เห็นชัดๆ อย่างนี้

เมื่อเห็นธรรมกายหายาบ นั้นแน่! นั้นแหละตัว พุทฺโธ หละ ตัวพุทฺธรัตนะหละ เป็นเนमितกนามให้เกิดขึ้นว่า พุทฺโธ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนั้นแหละ เป็นเนमितกนามเกิดขึ้นให้เป็น ธมฺโม พระธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะก็ธรรมกายละเอียด นั้นแหละ เป็นเนमितกนามเกิดขึ้นเรียกว่า สงฺโฆ นั้นต้องจรด นี่ไม่ใช่จดชื่อนะ จรดตัวจริงนี้ต้องเอาใจไปนั่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพุทฺธรัตนะทีเดียว วัดเส้น

ผ่าศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกาย เอาใจหยุดนิ่งอยู่ตรงนั้น นิ่งอยู่ที่เดียวนะ ถูกพระพุทธรัตตะ ถูกพระธรรมรัตตะ ถูกพระสังฆรัตตะ ไม่ต้องมี ๒ ต่อไป นิ่งอยู่ที่เดียว ถูกพุทธรัตตะ ธรรมรัตตะ สังฆรัตตะ นี่ที่พึงจริง ๆ เป็นอย่างนี้นะ ถ้ารู้จักที่พึงจริงอย่างนี้แล้ว อย่าเอาใจไปจรดที่อื่นนะ จรดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพุทธรัตตะนั้น พอถูกส่วนเข้าแล้วจะเข้าถึงธรรมกายละเอียด

จรดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายละเอียดเข้าแล้ว นั้นดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายละเอียด วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕ วา กลมรอบตัว ใจธรรมกายละเอียดหยุดนิ่งอยู่กลางดวงธรรม ที่ทำให้เป็นธรรมกายละเอียด พอถูกส่วนเข้าแล้วจะเข้าถึงธรรมกายพระโสดา หน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระโสดา พอถูกส่วนเข้าแล้วจะเข้าถึงธรรมกายพระโสดาละเอียด หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา ดวงธรรมวัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๐ วา เท่ากัน กลมรอบตัว

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระโสดาละเอียด พอถูกส่วนเข้าจะเข้าถึงธรรมกายพระสกทาคา หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระสกทาคา วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๐ วา กลมรอบตัว

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระสกทาคาจะเข้าถึงธรรมกายพระสกทาคาละเอียด หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระสกทาคาละเอียด วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๕ วา กลมรอบตัว

ใจธรรมกายพระสกทาคาละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระสกทาคาละเอียด พอถูกส่วนเข้าแล้วจะเข้าถึงธรรมกายพระอนาคา หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา และดวงธรรมวัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๕ วา กลมรอบตัว

หยุดนิ่งอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอนาคาหยابนั้นแหละ พอถูกส่วนเข้าจะเข้าถึงธรรมกายพระอนาคาละเอียด หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอนาคาละเอียด ๒๐ วา เท่ากัน กลมรอบตัว

ใจของธรรมกายพระอนาคาละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอนาคาละเอียดนั้นแหละ พอถูกส่วนเข้าแล้วก็เข้าถึงธรรมกายพระอรหัต หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอรหัต วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๐ วา กลมรอบตัว

หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอรหันต์ พอถูกส่วนเข้าก็จะเข้าถึงธรรมกายพระอรหันต์ละเอียด หน้าตัก ๓๐ วา สูง ๓๐ วา ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอรหันต์ละเอียด วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๐ วา กลมรอบตัวเหมือนกัน นั่นเป็นธรรมกายพระอรหันต์ละเอียด

แผนี่แหละพระสมณโคดมท่านทรงสั่งสอนมา พระอรหันต์ท่านก็คิดเอาเอง ค้นเอาเอง ค้นทั่วถึงหมด ไม่ต้องเกรงใจใคร ไปถึงหมด นรกสวรรค์ไปตลอด นรก ๔๕๖ ขุม ดูตลอด อบายภูมิทั้ง ๔ สัตว์ดิรัจฉาน เปเรต อสุรกาย มนุษย์ดูตลอด กายทิพย์ดูตลอด ชั้นจาตุมาหาราช ดาวดึงสา ยามา ดุสิต นิมมานรดี ปรนิมมิตวสวัตดี ไปพูดกันได้ ถามอะไรกันได้ ไปทำอะไรกันได้ รู้เรื่องหมด ตลอดจนกระทั่งไปถึง รูปพรหม ๑๖ ชั้น อรูปพรหม ๔ ชั้น ไปตลอด นิพพานไปตลอด พระพุทธเจ้าไปอยู่ในนิพพานที่ไหน ไปพบกันหมด ไปพูดกันได้ ถามกันได้ทั้งนั้น นี่ถ้าแม้ว่าเข้าถึงที่พึงอันนี้แล้ว เลิศประเสริฐอย่างนี้ นี่ถ้าว่าผู้หนึ่งผู้ใดเข้าถึงได้ดังนี้แล้ว ก็นี่ว่าจากกล่าวสัจจะอันนี้แหละ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทุกเมื่อเกิด ความจริงเป็นอย่างนี้

เมื่อรู้จักความจริงดังนี้แล้ว พระพุทธเจ้าท่านได้สำเร็จ ตัดกิเลสเป็นสมุจเฉตปหาน ท่านรู้ว่าท่านเป็นศาสดาจารย์เอกในโลก ในกามภพ รูปภพ อรูปภพ ไม่มีใครล้ำท่านที่เดียว ไม่มีใครถึงท่านที่เดียว มาร พรหม อยู่ใต้บังคับใต้อำนาจหมด ท่านเฝ้า นึกอยู่ในพระทัยว่า เออ นี่เราจะเคารพใครละ ธรรมดากการเคารพนั้น ถ้าว่ามนุษย์คนใดมีความเคารพแน่นอนหนาอยู่แล้วก็ มนุษย์คนนั้นมีหลักฐาน ภิกษุสามเณรองค์ใดมีความเคารพแน่นอนหนาอยู่ในที่ใดแล้ว ภิกษุสามเณรองค์นั้นมีหลักฐาน อุบาสกอุบาสิกาเคารพสิ่งใดมั่นหมายอยู่แล้ว ก็ได้ชื่อว่า อุบาสกอุบาสิกาคนนั้นมีหลักฐาน ถ้าว่าไม่มีที่เคารพ ไม่มีหลักฐานกันทีเดียว ไม่มีที่หลักฐานที่เดียว

นักปราชญ์ทุกๆ ประเทศเขากล่าวกันว่า คนที่ชั่วร้ายนะไม่สำคัญนัก พอแก้ได้ เขาอดทนระอาใจ และเกลียดคนไม่มีศาสนานี้แหละ เขาอดทนระอาใจจริงเกียจนัก คนไม่มีศาสนานั้น ไม่มีที่จรดของใจ ไม่รู้จะเอาใจไปจรดกับอะไร ไม่รู้ที่พึ่งเสียด้วย ไม่มีที่จรดไม่มีที่พึ่งที่เดียว ไม่มีที่พึ่งก็จะเอาหลักที่ไหน จะเอาอะไรมาแก้ไข เธอแก้ไขไม่ได้เพราะไม่มีหลักใจเสียแล้ว คนต้องมีหลักใจ

อย่างพระพุทธเจ้าท่านได้เป็นศาสดาเอกในโลก ต้องมีหลักพระทัยหลักใจเหมือนกัน ถ้าไม่มีหลักใจแล้ว ท่านจะไปเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นเอง เป็นเอกอุตมในโลกไม่ได้ เมื่อท่านพบหลักใจเป็นหลักฐานแล้ว ท่านก็แนะนำสั่งสอนสรรพสัตว์ทั้งหลายให้มีหลักใจ

ไม่ใช่มีเองนะ ไม่ใช่ไปหาเองหรือ ก มีเอง เมื่อถึงพระอรหันต์แล้ว เอาใจจรดติดแน่นที่ดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอรหันต์ทีเดียว ไม่ขยับเขยื้อน ไม่เลื่อนทีเดียว ตั้งหลักตายตัวทีเดียว ตั้งแน่นตายตัวทีเดียว ตามวาระพระบาลี ท่านยกเป็นตำรับตำราไว้ว่า

เย จ อติตา สมพุทฺธา พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใดที่ล่วงไปแล้วด้วย
เย จ พุทฺธา อนาคตา พระพุทธเจ้าเหล่าใดที่จะมาในอนาคตกาลภายภาคข้างหน้า
ด้วย โย เจตรหิ สมพุทฺโธ พุทฺธํ โสภนสสโน พระสัมพุทธเจ้าองค์ใดผู้ยังความ
โศกของคนเป็นอันมากให้พินาศไปซึ่งปรากฏอยู่ในบัดนี้ สพุเพ สทฺธมฺมครุโน พระ
พุทธเจ้าทั้งสิ้นล้วนเคารพสัทธรรม สพุเพ สทฺธมฺมครุโน ล้วนเราเคารพสัทธรรม
ทั้งสิ้น เคารพสัทธรรมนั้นเป็นอย่างไร ใจนั้นก็ตั้งอยู่กลางดวงธรรมนั้น ไม่เขยื้อนเลย
ทีเดียว ตั้งตายตัว ตั้งแน่นหนา ตั้งติดทีเดียว และตำรับตำราอ้างว่า อินฺทขีลุปโม
แน่นหนาเหมือนเสาเขื่อนที่ปักไว้หน้าผา ลมพัดไปจากทิศทั้ง ๔ ไม่เคลื่อนเลย อีกนัย
หนึ่ง ปพฺพตฺตูปโม เหมือนภูเขาค้างที่ตั้งอยู่โดยปรกติธรรมดา ลมที่จะพัดมาจากทิศทั้ง ๔
จะให้ภูเขายเขยื้อนไม่ได้เลย นี่ฉันใดก็ดี ใจของพระแน่นในธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้า
อย่างนี้ แต่ว่าปุถุชนก็ไม่แน่นหนานานานั้น พระโสดาก็ติดอยู่บ้างแล้ว พระสกทาคา
แน่นอยู่น้อย พระอนาคาแน่นขึ้น

พอถึงพระอรหันต์แน่นจริงทีเดียว เหมือนเสาเขื่อนทีเดียว เหมือนภูเขาค้างทีเดียว
ไม่เขยื้อนตามไปทางใดหละ แน่นขนาดนั้นนั่นแหละมีที่พึ่ง ท่านได้ที่ตั้งของใจ ที่ปัก
ของใจ ที่ติดของใจ ไม่ไหวเขยื้อนไปตามใครละ โลกธรรมทั้ง ๔ จะมาระดมพระองค์ให้
ใจพระองค์เขยื้อนไม่ได้ ตายตัวทีเดียว ตั้งอยู่ในพรหมวิหารฝ่ายเดียว เมตตา รักใคร่
ปรารถนาจะให้สุข กรุณา ความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์ มุทิตา พลอยยินดีใน
เมื่อผู้อื่นเขาได้ดี อุเบกขาวางเฉย เมื่อแก้ไขอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ก็เฉย หรือถ้าแก้ไข
ได้ก็แก้ไข แก้ไขไม่ได้ก็เฉยเสีย อุเบกขา ไม่สมน้ำหน้า ไม่อิจจาริษยาอย่างหนึ่งอย่าง
ใดเลย นี่หน้าที่ของพระพุทธเจ้าเป็นอย่างนี้ เพราะเหตุนั้น พระพุทธเจ้าท่านเป็นผู้
เคารพสัทธรรม วิหรีสุ วิหาติ จ มีอยู่แล้วด้วย พระพุทธเจ้ามีอยู่แล้วด้วย ที่ตรัสรู้
ไปแล้วมากมายเท่าใด มีอยู่แล้วด้วย วิหาติ จ มีอยู่ในบัดนี้ด้วย

ปัจจุบันนี้ที่มีธรรมกายนั้น เป็นพระพุทธเจ้าทั้งนั้น คำว่าพระพุทธเจ้ามี ๖
จำพวก สัพพัญญูพระพุทธเจ้า ๑ ปัจเจกพุทธเจ้า ข้อที่ ๒ สาวกพุทธเจ้า เป็นที่ ๓
สุดพุทธเจ้า ที่ ๔ พหุสุดพุทธเจ้า ที่ ๕ อนุพุทธเจ้า เป็นที่ ๖ พระพุทธเจ้ามี ๖ จำพวก

เป็นธรรมกายแล้วเป็นพระพุทธเจ้าทั้งนั้น เป็นอนุพุทธเจ้า ตามเสด็จพระพุทธเจ้าไป นั่นแหละคือพระพุทธเจ้า นั่นแหละมีอยู่ในปัจจุบันนี้ด้วย

อถาปี วิหริสุสฺสณฺติ มีต่อไปในกายภาคข้างหน้าด้วย พระพุทธเจ้าจำพวกที่ยังไม่เป็นธรรมกาย พอเป็นธรรมกายแล้ว ก็เป็นปัจจุบันขึ้น ถ้ายังไม่เป็นธรรมกาย ก็เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตไป นี่ปรากฏอย่างนี้ เอสา พุทฺธาน ธมฺมตา ข้อนี้เป็นธรรมตาของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ปรากฏอย่างนี้อยู่เนื่องนิตยัตถรา

ตสฺมา หิ อตฺตกาเมน มหตฺตมกิกฺขชตา เพราะเหตุนั้น บุคคลมีความใคร่ประโยชน์ของตน อตฺตกาเมน มหตฺตมกิกฺขชตา จำนงความเป็นใหญ่ ไม่มีใครถึงละสทฺธมฺโม ครุภาตพฺโพ สรํ พุทฺธาน สาสนํ ฟังระลึกถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เมื่อจำนงความเป็นใหญ่ ให้ระลึกคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ควรเคารพศีลธรรม ฟังเคารพศีลธรรม

ผู้ที่เคารพศีลธรรมนั้นแหละจะถึงซึ่งความเป็นใหญ่ เป็นใหญ่อย่างไร ดำทำนก็ ไม่โกรธ ทำอย่างไรก็ไม่โกรธ แก่ไม่อิจจาริษาใคร แก่ตั้งอยู่ในธรรมของแก่มัน ไม่อ่อนแอไปตามใคร ถึงเด็กก็ต้องยกกว่าเป็นผู้ใหญ่ คนชนิดนั้นถึงกลางคนก็ต้องยกให้เป็นผู้ใหญ่ ถึงเป็นผู้หญิงก็ต้องถือว่าเป็นบัณฑิตดี หญิงประกอบด้วยปัญญา หญิงเป็นใหญ่ ไม่ใช่หญิงเลวทราม ไม่ใช่หญิงอ่อนแอจนคลอนแคลน มันคง

ตั้งเป็นหลักเป็นฐาน เป็นหัวหน้าประธานของคนได้ หากว่าเป็นสามเณรก็เป็นประธานของคนได้ เป็นภิกษุก็เป็นประธานของคนได้ เป็นคนแก่ก็ยิ่งน่านับถือหนักเข้า น่าบูชาหนักเข้า เพราะตั้งมั่นอยู่ในธรรม ไม่อ่อนแอ ไม่คลอนแคลน จะดำจะว่าจะเสียดสีสักเท่าหนึ่งเท่าใดก็ยื้มแฉ่ง สบายอกสบายใจ เพราะตั้งอยู่ในพระธรรม คนที่ว่านั้นก็ไม่มีเดียงสา เหมือนพระพุทธเจ้า ใครจะไปดำก็ดำไปชั ใครจะไปเสียดสีก็เสียดสีไปชั ไม่เขยื้อนเลย ไม่กระเทือนเลย นี่แหละทางพระพุทธศาสนาประสงค์จริงอย่างนี้ให้ตั้งมั่นให้เคารพศีลธรรม แต่ว่าเคารพศีลธรรมนั้นเคารพอย่างไร

เอาอีกแหละ เคารพไม่ถูก ถึงแก่เฒ่าชราปานใด เป็นภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา เคารพศีลธรรมนั้นเคารพอย่างไร เหมือนภิกษุสามเณรอย่างนี้แหละ บุษานับถืออยู่ เป็นกระถางรูปของพลเมืองอยู่ แต่ว่าไม่รู้ตัว

ไม่รู้ตัวว่าเป็นกระถางรูปของพลเมืองอยู่ ไม่เดียงสา ได้แต่ประพฤติเลวทรามต่ำช้า ผิดธรรมผิดวินัย นั้นมาตัวเองทั้งเป็นแล้ว ไม่ให้เขานับถือ ไม่ให้เขาบูชา ให้เขาเกลียดแล้ว

ให้เขาลงโทษแล้ว นักเข้าเขาก็ให้สึกเสีย อยู่ไม่ได้ ภิกษุสามเณรอยู่ไม่ได้แล้ว ประพฤติ
นอกรีต ผิดธรรมผิดวินัย ถ้าว่าภิกษุสามเณรเคารพสังฆกรรมอยู่ เป็นสามเณรก็ไม่ให้
เคลื่อนจากศีลของสามเณรไปเสีย นิดหน่อยหนึ่งไม่ให้ล้ำกรอบกระทบรอบศีลทีเดียว
ตั้งมั่นอยู่ในกลางศีลทีเดียว เป็นภิกษุก็ตั้งมั่นอยู่ในศีล ๒๒๗ สิกขาบท ไม่กระทบกรอบ
ของศีล ตั้งมั่นอยู่ในศีลทีเดียว เป็นอุบาสกก็ตั้งมั่นอยู่ในศีลของอุบาสกทีเดียว ในศีล ๕
ศีล ๘ ตามหน้าที่ ไม่กระทบกรอบของศีลทีเดียว เป็นอุบาสิกาก็ตั้งอยู่ในศีลมั่นคง ไม่
กระทบกรอบของศีลทีเดียว ตั้งอยู่ในศีลทีเดียว ถ้าว่าเป็นได้ขนาดนี้

นั่นแหละเรียกว่า **สัทธมมครุโณ** เคารพสังฆกรรมหละ ใครก็ต้องไหว ใครๆ
ก็ต้องบูชา เพราะเหตุว่ามีธรรมเป็นหลักเป็นประธาน เป็นแก่นแน่นหนา ไม่อ่อนแอไม่
คลอนแคลนเหลวไหลโลเล ได้ชื่อว่าเป็นอายุพระพุทธศาสนาต่อไป ภิกษุสามเณร
ประพฤติได้ขนาดนั้นได้ชื่อว่าเป็นอายุพระพุทธศาสนาต่อไป อุบาสกอุบาสิกาประพฤติ
ได้ขนาดนั้นก็จะได้เป็นตัวอย่างของอุบาสกอุบาสิกา จะได้เป็นตำรับตำราของอุบาสก
อุบาสิกาในปัจจุบันนี้และภายภาคข้างหน้า อุบาสิกาละ ได้เช่นนี้ก็จะได้เป็นตำรับตำรา
ของอุบาสิกาในยุคนี้และภายภาคหน้าต่อไป ชื่อว่าเป็นอายุพระพุทธศาสนา

ให้เคารพสังฆกรรม เคารพสังฆกรรมนั้นดีประเสริฐอย่างไรหรือ ดังกล่าวแล้วทุก
ประการ ถ้าว่าใครเคารพสังฆกรรมละก็ ไม่ต้องหาข้าว ไม่ต้องหาข้าวสารนะ ไม่ต้อง
เที่ยวขอเขานะ ไปนั่งอยู่คนเดียวในป่าเขาก็ต้องเลี้ยง เขาก็ต้องเอาข้าวไปเลี้ยง เอา
อาหารไปเลี้ยง เอาผ้าให้ห่มห่ม อย่าไปทุกข์ร้อนไปเลย ให้มั่นอยู่ในสังฆกรรมเข้าเกิด
สังฆกรรมนี้แหละเป็นตัวสำคัญ **สัทธมโม ครุภาตพุโ** พระพุทธเจ้าท่านสำเร็จแล้ว
ท่านเคารพสังฆกรรมอย่างเดียว ใจท่านแน่นในกลางดวงสังฆกรรมนั้นแหละ

ก็อุบาสกอุบาสิกาละ ยังไม่มีนี่ ธรรมชั้นสูงยังไม่มีกับเขา อยากจะได้สังฆกรรม
จะเอาใจไปจรดตรงไหนเล่า จุดศูนย์กลางของกายมนุษย์ ไสบริสุทธ์ เท้าฟองไข่แดง
ของไก่ นั่งอยู่กลางนั้นแหละ ให้เห็นดวงให้ได้ ถ้าไม่เห็นก็จรดอยู่กลางดวงนั้นแหละ อย่าไป
จรดที่อื่น จะตัดหัวคิ้วแห้งก็ไม่จรดที่อื่น จะตัดหัวคิ้วแห้ง เขาบอกว่าโน้นแน่ เจ็บไข้เต็มที
จะตายแล้ว หมอที่โน้นแน่ตึก ยัมเจย ใจปักอยู่ที่ธรรมนั้น ปวดแข้งปวดขาจัด ปัก
เข้าไป ร้องโอยๆ ก็ช่าง เขาบอกว่าโน้นแน่ ผู้เฒ่าเฒ่าอยู่ที่โน้นตึก ยัมเจย ยัมแจ่ง
เอาใจปักอยู่ที่ธรรมนั้นแหละ ใครๆ ไม่ช่วยก็ปวดตายไปเกิด ไม่ได้เคลื่อนไปจากธรรม
มั่นใจปักอยู่ที่ธรรมนั่นเอง

ขนาดนี้แม้จะไม่ถึงธรรมกาย ไม่มีพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ยังไม่เข้าถึง แต่ว่าเข้าถึงเช่นนี้ ถูกทางพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะแน่นอนแล้ว เมื่อถูกทาง เช่นนี้แล้วก็มีมันเขียว เคารพมันทีเดียว ไม่อ่อนแอไม่คลอนแคลน ไม่ท้อถอยละ จะเป็นจะตายก็ช่างเถิด มันอยู่กับธรรมรัตนะกลางกายมนุษย์นั้นแหละ ถ้ามีกายมนุษย์ ละเอียด ก็มันอยู่กับดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดนั้นแหละ ถ้ามีกายทิพย์ละ ก็มันอยู่ในดวงธรรม ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ที่มีอยู่ในศูนย์กลางกายทิพย์นั้นแหละ ๓ เท้าฟองไข่แดงของไก่ หรือกายทิพย์ละเอียด ๔ เท้าฟองไข่แดงของไก่ กายทิพย์ ละเอียดก็หยุดนิ่งอยู่นั้นแหละ ถ้ากายรูปพรหมก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้ เป็นรูปพรหมนั้นแหละ ๕ เท้าฟองไข่แดงของไก่ หรือหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด ๖ เท้าฟองไข่แดงของไก่ กลมดิ่งเขียว หยุดนิ่งอยู่ ศูนย์กลางดวงธรรม ที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ถ้าถึงรูปพรหมละก็ ใจของกายรูป พรหมแน่นอนอยู่ศูนย์กลางดวงธรรม ที่ทำให้เป็นรูปพรหมทีเดียว ๗ เท้าฟองไข่แดงของ ไก่ กลมรอบตัว งดงามนัก ผ่องใส หรือเข้าศูนย์กลางรูปพรหมละเอียด หยุดนิ่งอยู่ ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดทีเดียว

ไม่อ่อนแอไม่คลอนแคลนในทางใดทางหนึ่งทั้งหมด ไม่เลอะๆ เทอะๆ ไม่ เหลวไหล เขาว่าจ้าวคนโน้นแน่ะ จ้าวผีมันจะดีกว่ามนุษย์อย่างไร มนุษย์ดีกว่าเจ้าว ผีเป็นกายเป็นกอง ถ้าว่ามีฤทธิ์มีเดชก็มีเหมือนผีชี่ มนุษย์ก็มีฤทธิ์เดชส่วนมนุษย์ เหมือนกัน ข้าก็มีฤทธิ์ส่วนนั้นในธรรมรัตนะเหมือนกัน ข้าไม่อ่อนแอไม่คลอนแคลน ไม่ ตามใครละ นี่แหละ **สทุธมโม ครุภาตพุโพ** คนชนิดนี้แหละ ภิกษุก็ดี สามเณรก็ดี อุบาสกก็ดี อุบาสิกาที่ดี ได้ชื่อว่าได้เคารพสัทธรรมแท้ แท้จริงเลย ควรนับถือควรไหว้ ควรบูชาทีเดียว

ที่ได้ชี้แจงแสดงมานี้ ตามวาระพระบาลีที่ยกขึ้นไว้ในเบื้องต้น ตามมตยาธิบาย พอสมควรแก่เวลา ด้วยอำนาจสัจจาจาที่อ้างธรรมเทศนาตั้งแต่ต้นจนจบมานี้ ขอ ความสุขสวัสดิ์จงบังเกิดมีแต่ท่านทั้งหลาย บรรดาสาธุชนในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า **สพฺพพุทธานุภาเวน** ด้วยอานุภาพพระพุทธเจ้าทั้งปวง **สพฺพธมฺมานุภาเวน** ด้วย อานุภาพพระธรรมทั้งปวง **สพฺพสงฺฆานุภาเวน** ด้วยอานุภาพพระสงฆ์ทั้งปวง **ปิฎกคฺตยานุภาเวน** ด้วยอานุภาพปิฎกทั้ง ๓ คือ วินัยปิฎก สุตตันตปิฎก ปรมัตถปิฎก **ชินสาวกานุภาเวน** ด้วยอำนาจชินสาวกของท่านผู้ชนะมาร จงดลบันดาลให้ความสุข สวัสดิ์ดีอุบัติบังเกิดมีในชั้นปัญจก แห่งท่านทายกและอุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย บรรดา

สโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา สมมติว่า
ยุติธรรมิกถาด้วยอรรถนิยมความเพียงเท่านี้

เอน์ ก็มีด้วยประการฉะนี้ ฯ

